

Nuorisoneuvoston lausunto kaupunginvaltuustolle nuorten aloitteista 01.07.2020-31.12.2020

Lausuntoehdotus

Nuorisoneuvosto antaa seuraavan lausunnon kaupunginvaltuustolle nuorten aloitteista 01.07.-31.12.2020:

Nuorten aloitteita on syksyllä 2020 jätetty 15 kappaletta. Yhteensä jätettyjen aloitteiden määrä on vähentynyt kymmenellä verrattuna vuoden 2020 kevääseen ja romahtanut vuoden 2019 keväästä, jolloin niitä jätettiin 55 kappaletta. Nyt jätetyistä aloitteista noin puolet on nuorisoneuvoston jäsenten tekemiä. Tähänastiset toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä, ja suurin osa nuorista on edelleenkin epä tietoisia aloitekanavan olemassaolosta, tai he eivät usko sen vaikuttavuuteen.

Jätetyistä aloitteista on nähtävissä entisestään vahvistuva ilmiö, jossa vain hyvin pieni joukko nuoria osallistuu aloitteiden tekoon. Kaupungin on saatava muut nuoret mukaan aloitteiden tekoon. Tilanne on muuttumassa vakavaksi ja vaatii pikaisen korjausliikkeen.

Yli puoleen nyt jätetyistä aloitteista on vastattu myöhässä. Joissakin aloitteissa aikaraja on ylitetty kaksinkertaisesti. Lisäksi valkuposkihanhia koskevaan aloitteeseen annettu vastaus koostuu pelkistä linkeistä. Nuorisoneuvosto korostaa, että aloitteisiin on vastattava ajoissa ja annettu vastaus on perusteltava.

Aloitteissa näkyy selvästi, että nuoret kokevat paljon turvattomuutta. Turvattomuutta tuottavia tekijöitä on läpileikkaavasti koko kaupungin tasolla todella paljon.

Vahvimmin turvattomuutta tunnetaan kouluissa. Koulukiusaamisen rangaistavuutta koskevassa aloitteessa tuodaan esille, että koulut ovat etenkin vaikeimmissa tapauksissa täysin neuvottomia kiusaamisen edessä. Aloitteeseen annetussa vastauksessa huolestuttavinta on, että vastauksen mukaan toimiala ilmoittaa vain vaikeimmista tapauksista poliisille ja lastensuojeluun. Nuorisoneuvosto kiinnittää huomiota siihen, että rikoksen tunnusmerkit mahdollisesti täyttävissä kiusaamistapauksissa on aina oltava yhteydessä poliisiin. Lastensuojeluun yhteydenoton kynnyks voi olla vielä matalampikin. Nuorisoneuvosto huomauttaa lisäksi, että mikäli kiusaamisen uhrille on syntynyt rahassa mitattavia vahinkoja, koulun tulee huolehtia siitä että ne myös korvataan uhrille täysimääräisesti.

Nuorten luottamusta koulujen kykyyn selvittää tai edes huomata kiusaamistapauksia ei ainakaan lisää se, että kouluilta ja lastensuojelulta jäi kokonaan huomaamatta yhdeksän vuotta jatkunut raaka väkivalta, joka johti 16-vuotiaan nuoren kuolemaan. Luottamus lastensuojelun mahdollisuuksiin huolehtia heidän vastuullaan olevista nuorista ei myöskään voi olla korkealla, mikäli nuoren kuoleman huomaamiseen

tarvittiin sattumalta ruumiin huomanneen sivullisen ilmoitus poliisille päiviä tapahtuneen jälkeen. Vaikka kyseessä on yksittäistapaus, se tuo näkyville kouluissamme ja lastensuojelussa olevat ongelmat.

Nuorisoneuvosto haluaa myös kiinnittää huomiota tyttöihin kohdistuvaan häirintään. Kaduilla liikkuminen yksin on ainaista olan yli vilkuilua, tuntemattomien kiertämistä ja kävelyvauhdin kiihdyttämistä, kun joku katsoo vähän kummasti tai kävelee samaa reittiä liian pitkää. Vuonna 2019 tehdystä kouluterveyskyselystä selviää, että noin 40% 14-18 vuotiaista helsinkiläisistä tytöistä on kohdannut jonkinlaista seksuaalista ehdottelua tai häirintää. Nuorille tulee luoda turvallinen ympäristö puhua heille tapahtuneista vääryyksistä, kouluissa on opetettava suostumuksen ja käytöstapojen tärkeydestä ja kaupunkiympäristön on oltava hyvin valaistu. Tyttöjen turvattomuutta koskevaan aloitteeseen myös vastattiin pelkillä linkeillä mielenterveyspalveluihin. Vastaus heijasti ideaa, että ahdistelun estäminen on vaikeaa ja kaupunki tyytyy vain tarjoamaan apua tytöille joille on jo käynyt jotain traumaattista.

Nuorisoneuvosto haluaa tuoda esille, että keväisin ja alkukeväästä kulku tietyille alueille esimerkiksi Suomenlinnassa käytännössä estyy, sillä aggressiivisesti käyttäytyvät hanhiemot pesueineen ovat vallanneet alueen. Keskustan puistoalueiden ja saariston turvallisuuteen sekä viihtyisyyteen liittyy keskeisesti se, ettei siellä olevien ihmisten tarvitse pelätä väkivaltaisia hyökkäyksiä, ei edes linnuilta. Valkoposkihanhien jätökset laskevat viher- ja ranta-alueiden houkuttelevuutta, ja monet alueet ovat viime kesinä ajautuneet lähes käyttökeltomaan kuntoon niiden myötä. Helsinki on jättäytymässä niiden joukkoon, jotka tekevät liian vähän ongelman ratkaisuksi. Varsin yksinkertaisia ja toimiviksi todettuja keinoja ovat hanhiemien hätistely koirien avulla sekä kannanrajoitus munia rikkomalla.

Koronavirustilanne on tuonut esille tarpeen nuorille tarkoitetuista oleskelutiloista ulkoilmassa. Nuoruus on ihmiselämän formatiivisinta aikaa, jossa ensiarvoisen tärkeässä asemassa ovat ihmiskontaktit ystävien kanssa. Mahdollisesti vuosia kestäväällä sosiaalisella eristäytymisellä tulee olemaan vakavia vaikutuksia aikuiselämän ihmissuhteisiin ja yhteiskunnassa mukana pysymiseen. Sosiaalisten suhteiden ylläpito pelkästään etäyhteyksin ei ole realistinen vaihtoehto.

Tässä tilanteessa on tärkeää, että yhteisoleskelu voidaan toteuttaa mahdollisimman terveysturvallisesti. Kavereiden tapaaminen ulkona on parempi kuin ajanvietto sisätiloissa, myös ilman poikkeustilaa. Hengailupaikkojen lisäämistä Viikkiin koskeva aloite on siten hyvin kannatettava. Vapaa-ajan viettäminen ulkona on tuettava poikkeusolojen jälkeenkin.

Kuitenkin, jotta oleskelu ulkona on viihtyisää, on tärkeää, että ympäristömme on siisti kaduilla lojuvista kertakäyttömaskeista, ruokapakkauksista ja juomapulloista. Aloitteissa ilmenee toive puhtaasta ympäristöstä, jossa vapaa-aikaa voi viettää. Jotta tällainen ympäristö voidaan taata, on tärkeää, että kaupunkikuvaan lisätään

roskakoreja ja jätteenhuoltoa tehostetaan. Näissä roskakoreissa tulee olla mahdollisuus lajitella roskat. On ainoastaan vastuullista, että Helsingin seuraa muita suuria kaupunkeja ja mahdollistaa lajittelun kotitalouksien lisäksi kaupungilla liikuttaessa.

Nuorisoneuvosto kiinnittää lopuksi huomiota nuorten mielenterveyteen korona-aikana. Korona ja sen tuomat erityisolot ovat vaikuttaneet useiden nuorten mielenterveyteen ja hyvinvointiin negatiivisesti. Etäopiskelu aiheuttaa stressiä, harrastusten tauolle jääminen ei tarjoa tarvittua virkistäytymistä ja kavereiden näkemättä jättäminen jättää sosiaaliset suhteet vajaiksi. Kaiken tämän keskellä koulun tarjoama apu ei riitä, psykologeja ei ole tarpeeksi tai jonossa on jo liuta muita ennen omaa vuoroa. Avun hakeminen muualta tuntuu vaikealta tai tietoisuutta saatavilla olevista palveluista ei edes ole.

Kaupungin on tehostettava toimintaansa, jotta jokainen nuori saa tarvitsemansa avun kohtuullisella aikataululla. Mikäli kaupunki ei itse kykene tarjoamaan nuorten mielenterveyspalveluita, on kaupungin pyrittävä ratkaisemaan ongelma esimerkiksi palveluseteleillä.